

BIBLIOTHECA ALIA UNIVERSA

NAGIE MIASTO

Antologia chorwackiego
krótkiego opowiadania (*short story*)
lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych
XX wieku

WYDAWNICTWO UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO

NAGIE MIASTO

BIBLIOTHECA ALIA UNIVERSA

TOM XII

NAGIE MIASTO

Antologia chorwackiego
krótkiego opowiadania (*short story*)
lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych
XX wieku

Autor wstępu i wyboru
Krešimir Bagić

WYDAWNICTWO UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO
KATOWICE 2009

Redaktor serii: Bibliotheca Alia Universa
Marek Pytasz

Tytuł oryginału
Goli grad. Antologija hrvatske kratke priče 80-ih i 90-ih godina

**Publikacja została dofinansowana ze środków
Ministerstwa Kultury Republiki Chorwacji**

**Publikaciju je sufinanciralo
Ministarstvo Kulture Republike Hrvatske**

Opieka merytoryczna, konsultacja językowa i współpraca redakcyjna wydania polskiego
Leszek Małczak

Konsultacja chorwackiej wersji językowej
Staša Skenžić

SPIS TREŚCI

KREŠIMIR BAGIĆ: <i>Minimalistyczny fin de siècle</i>	9
DAVOR SLAMNIG Potwór	13
DAVOR SLAMNIG Botaniczna bajka	16
DAVOR SLAMNIG Salamama	20
DAVOR SLAMNIG Piaskowi królowie	26
MILKO VALENT Taniec fluidu	28
EDO BUDIŠA Piękna opowieść	34
EDO BUDIŠA Diabelski wynalazek Antonia Bravo	37
EDO BUDIŠA Sklep tajemnic	42
STANISLAV HABJAN Zdjęcie Johnny'ego albo miłość tłumu	46
STANISLAV HABJAN Czarny mercedes	48

STANISLAV HABJAN	
Kochanki	52
STANISLAV HABIJAN	
Niemożliwy wariant	54
STANISLAV HABJAN	
Listonosze lekkich snów	56
EDO POPOVIĆ	
Człowiek, który zabił własny cień	59
EDO POPOVIĆ	
Nagie miasto	66
BORIS GREGORIĆ	
Rosyjska miłość	71
BORIS GREGORIĆ	
Wieczór na Placu Pigalle	73
BORIS GREGORIĆ	
Gramatyka westernu	75
BORIS GREGORIĆ	
The Birth Of A Nation	76
BORIS GREGORIĆ	
Gdzie się podziało dziewiąte opowiadanie	77
BORIS GREGORIĆ	
Staroświeckie wyznanie	78
BORIS GREGORIĆ	
Snob	79
BORIS GREGORIĆ	
Pan James Fox	80
BORIS GREGORIĆ	
Tęgie baby	81
BORIS GREGORIĆ	
Dwight Stones	82

CARMEN KLEIN	
Nagła śmierć Ignaza Harolda	83
CARMEN KLEIN	
Metamorfozy	86
CARMEN KLEIN	
Blues na trzy nogi	90
DELIMIR REŠICKI	
Bajka	95
KREŠIMIR MIĆANOVIĆ	
Informel	107
KREŠIMIR MIĆANOVIĆ	
Strach	112
ZORAN FERIĆ	
Blues dla kobiety z czerwonymi plamami	114
MILJENKO JERGOVIĆ	
Gong	140
MILJENKO JERGOVIĆ	
Diagnoza	144
MILJENKO JERGOVIĆ	
Kiedy człowiek się bardzo przestraszy	147
ROBERT PERIŠIĆ	
Rekonwalescent	156
BORIVOJ RADAKOVIĆ	
Folwark zwierzęcy	171
ROMAN SIMIĆ	
Szpaki	184
ANTE TOMIĆ	
Zuch chłopaki	200
ANTE TOMIĆ	
Zapomniałem gdzie zaparkowałem	208

STANKO ANDRIĆ	
Arbitralność	213
STANKO ANDRIĆ	
Czytanie	216
STANKO ANDRIĆ	
Likantropia	218
STANKO ANDRIĆ	
Rzeczywistość	221
ŽELJKO ZORICA	
Rzygacze	224
Nota o Autorach	233
Tytuły oryginalne	239

MINIMALISTYCZNY *FIN DE SIÈCLE*

Drogi Czytelniku, oddaję w Twoje ręce antologię chorwackiego krótkiego opowiadania. Znalazły się w niej teksty tych autorów, którzy w latach 1980—2000 mieli za sobą udany debiut prozatorski. I chociaż krótkie opowiadanie zajmuje ważne miejsce w twórczości około pięćdziesięciu pisarzy, uważam, że siedemnastu wybranych autorów odpowiednio reprezentuje najważniejsze i najpopularniejsze u schyłku zeszłego stulecia modele poetyki, style, a nawet literackie trendy i mody. W związku z tym, że nie ma zbyt wielu przekładów literatury chorwackiej na język polski, nie chcę nakreślać kontekstu, w jakim ta proza powstała. Mogłoby to bowiem wydać się pretensjonalne i niezrozumiałe. W zamian, Drogi Czytelniku, wolę postawić być może ambitną (lecz z pewnością nie całkiem bezpodstawną) tezę o istnieniu wielu paralelnych zjawisk z zakresu stylu i poetyki w twórczości zarówno chorwackich prozaików, jak i młodych europejskich twórców, w tym również polskich, między innymi: Olgi Tokarczuk, Krzysztofa Bieleckiego, Dariusza Foksa, Nataly Goerke, Marka Sieprawskiego, Adama Wiedemanna... Najistotniejsze analogie dotyczą takich kwestii jak chociażby: stosunek do samego procesu opowiadania oraz narratora i postaci, gra z konwencją gatunku, wykorzystywanie przez literaturę innych mediów itp.

Aby nie poprzestać na tej, jak dotąd okolicznościowej przedmowie, wyróżnię kilka kluczowych cech chorwackiego krótkiego opowiadania (ang. *short story*) z omawianego okresu, których obecność, mam nadzieję, potwierdzi lektura niniejszego wyboru. Przede wszystkim należy zaznaczyć, że lata osiemdziesiąte i dziewięćdziesiąte w chorwackiej

prozie upływają pod znakiem dominacji małej formy prozatorskiej. Co więcej, ten typ twórczości stał się swoistym polem doświadczalnym dla różnych strategii narracyjnych, które charakteryzuje: ekonomiczne prezentowanie tematu, narratorska selektywność, zainteresowanie rzeczywistością i tym, co względne, częste wykorzystywanie środków typowych dla dramatu i poezji, jak: figury, pointy, wartkie dialogi. Należy nadmienić, że wielu młodych prozaików w widoczny sposób stara się dostosować dyskurs prozatorski do technik i form wyrazu bardziej „chodliwych” mediów — telewizji czy filmu. Działania te powodują zacieranie granicy pomiędzy kulturą wysoką i niską oraz, zwłaszcza w latach dziewięćdziesiątych, fikcją i rzeczywistością.

Pomimo tego, że forma krótkiego opowiadania obecna jest w prozie chorwackiej już od drugiej połowy XIX wieku, jej gruntowne przeobrażenia przypadają właśnie na lata osiemdziesiąte ubiegłego stulecia, kiedy to, wychodząc z głębokiego cienia powieści, w świadomości pisarzy i czytelników przekształciła się z marginalnego w jeden z wiodących gatunków prozatorskich. Wraz z rozwojem nowych sposobów porozumiewania się, informatyzacją świata i fragmentaryzacją doświadczenia, krótkie opowiadanie lepiej niż powieść zaczęło trafiać do wrażliwości współczesnego człowieka surfującego po Internecie, piszącego smsy.

W chorwackim literaturoznawstwie i krytyce literackiej ugruntowało się wyodrębnianie poszczególnych pokoleń literackich w oparciu o kryterium czasu. I tak każda dekada wiąże się z wejściem na scenę literacką nowej grupy twórców. Wyraźna jest tu tendencja do zaznaczania różnic pomiędzy generacjami wyodrębnionymi w ten sposób. Granica pomiędzy latami osiemdziesiątymi i dziewięćdziesiątymi wydaje się szczególnie uzasadniona i bardziej widoczna niż w innych przypadkach. Wstrząsy „tektoniczne”, które nadały ton życiu społecznemu w latach dziewięćdziesiątych (kataklizm wojenny i głęboki powojenny kryzys), stanowią mocny argument dla tych, którzy mówią o wzajemnej nieprzystawalności tekstów powstałych w dwóch ostatnich dekadach XX wieku.

Ogólnie rzecz biorąc, krótkie opowiadanie lat osiemdziesiątych charakteryzuje konceptualizm. Pojęcie to odnoszę do prozy, która równocześnie zachowuje charakter fikcjonalny oraz przekazuje autorskie wyobrażenie o najbardziej właściwych sposobach kształtowania światów literackich. Konceptualny charakter tekstu podkreślali zwłaszcza twór-

cy skupieni wokół „Quorum”, czasopisma, promującego generację pisarzy lat osiemdziesiątych¹. Konceptualizm przejawia się w uświadamianiu różnych poziomów procesu twórczego — przykładowo, w przeplataniu rozmaitych praktyk dyskursywnych, łączeniu na pierwszy rzut oka niepowiązanych fragmentów w prozatorską całość, w wysyłaniu sygnałów metafikcyjnych, usprawiedliwiających rozbijanie jednolitego ciągu narracyjnego, szybkich zmianach perspektywy narracji, tonu, stylu, sytuacji postaci itp. Oprócz konceptualizmu chorwackie krótkie opowiadanie charakteryzuje: zogniskowanie na przypadkowo wybranym fragmencie lub szczególe, nieokiełznana miejska matryca językowa, intermedialne łączenie dyskursu literackiego z dyskursem muzyki rockowej, komiksu, mass mediów, rezygnacja z „wielkich” tematów i ironiczne (często z elementami czarnego humoru) tematyzowanie własnej sytuacji egzystencjalnej. Poetyki prozatorskie wypracowane w latach osiemdziesiątych reprezentują w niniejszej antologii teksty Davora Slamniga, Milka Valenta, Eda Budišy, Stanislava Habjana, Eda Popovića, Borisa Gregoricia i Carmen Klein oraz, warunkowo, Delimira Rešickiego i Krešimira Mićanovića. Dwaj wymienieni na końcu autorzy, w latach osiemdziesiątych, debiutowali jako poeci, a następnie w latach dziewięćdziesiątych wydawali swoje pierwsze utwory prozatorskie. Dlatego możemy mówić o ich podwójnej przynależności.

Na prozę lat dziewięćdziesiątych w decydujący sposób wpłynęła rzeczywistość wojenna. W pierwszej połowie dekady pojawiły się różne formy dokumentaryzmu, dosłowności, „prawdziwych” historii, świadectw, wypowiedzi autobiograficznych itp. W drugiej połowie lat dziewięćdziesiątych wojna staje się przedmiotem fikcjonalizacji — najczęściej stanowi nieunikniony podtekst zdarzeń. Na poziomie formalnym dochodzi do zwiększenia płynności ram dyskursu tego i tak płynnego gatunku. Krótkie opowiadanie pozostaje w ścisłym związku z anegdotą, codziennymi rozmowami, zapisem autobiograficznym, notatką dziennikarską, esejem, baśnią, parabolą, artykułem w gazecie, listem, wierszem napisanym prozą, dydaktyczną opowieścią dla dzieci a nawet hasłem leksykograficznym lub głosem naukową. Jeśli chodzi o kwestie związane z promocją, proza lat dziewięćdziesiątych znalazła się w cen-

¹ Szerzej o konceptualizmie i innych cechach prozy generacji „Quorum” pisałem w eseju *Poštari lakog sna* (por. „Quorum” 1996, nr 2/3, s. 5—34). Autorką książki na temat prozy „Quorum” jest H. Sablić-Tomić (*Montaža citatnih atrakcija*. Matica hrvatska. Osijek 1988).

trum uwagi mediów interesujących się pisarzami, ich twórczością, poglądami i życiem prywatnym. Dbałość o samą literaturę została zastąpiona przez dbałość o wizerunek medialny.

Teksty na ogół rozpoczynają się od jakiegoś zwykłego, codziennego zdarzenia. Modelowymi bohaterami prozy lat dziewięćdziesiątych stają się tak zwani szarzy ludzie, między innymi zdemobilizowani żołnierze, narkomani, rekonwalescenci, kibice piłkarscy, kryminaliści... To właśnie im powierzono rolę typowych (czasem dziwacznych) przedstawicieli najnowszej rzeczywistości chorwackiej. Liczne przykłady takich właśnie opowiadań możemy znaleźć w książkach Miljenka Jergovicia, Roberta Perišicia, Ante Tomicia, Zorana Fericia, Borivoja Radakovicia. Choć bywają wyjątki — niektórzy pisarze świadomie zachowali dystans wobec „mocnej” rzeczywistości i na miejsce akcji swoich utworów wybrali dalekie, rodzimemu czytelnikowi mało znane (na przykład Roman Simić) krajobrazy, inni natomiast zdecydowali się na skrajnie artystyczne teksty, które mają wybitnie ewokacyjny charakter i które można czytać na różne sposoby (na przykład teksty Stanka Andrića i Željka Zoricy).

Wreszcie, patrząc na to z bardziej ogólnej perspektywy, wydaje się, że oprócz różnic, jakie zachodzą pomiędzy obydwoma pokoleniami, istnieją również określone podobieństwa. Z całą pewnością istotnym fenomenem, który charakteryzuje i determinuje twórczość prozatorską zarówno w latach osiemdziesiątych, jak i dziewięćdziesiątych jest kategoria miasta. Miasto pojawiające się w tej prozie — zarówno na poziomie tematu, jak i na poziomie stylu — jest przestrzenią nowoczesnego nomadyzmu, wykorzenia, rozproszenia ducha. Właśnie dlatego zdecydowałem się zatytułować całość syntagmą Popovicia — *Nagie miasto*. Chciałem bowiem podkreślić w ten sposób, że krótkie opowiadania z ostatnich dwóch dekad łączą fenomen miasta oraz zasugerować ciągłość w jej braku.

W tym momencie, Drogi Czytelniku, zakończę swoją przedmowę. Skoro chciałem, by była ona li tylko gestem otwierającym drzwi i zapraszającym do środka wszystkich chętnych chcących z tego zaproszenia skorzystać, rezygnuję z bardziej obszernych i ambitnych wyjaśnień. Następny ruch należy do Ciebie.

Krešimir Bagić
(Tłum. L. Małczak)

NOTY O AUTORACH

STANKO ANDRIĆ (1967) prozaik, historyk i eseista. Od 1995 roku pracownik Chorwackiego Instytutu Historycznego. Opublikował: *Povijest Slavonije u sedam požara* [*Historia Slawonii w siedmiu pożarach*] (1992), *Enciklopedija ništavila* [*Encyklopedia nicości*] (1995); *Čudesa svetog Ivana Kapistrana — povijesna i tekstualna analiza* [*Cuda świętego Iwana Kapistrana — historyczna i tekstowa analiza*] (1999); *The miracles of St. John Capistran* (Budapeszt, 2000); *Dnevnik iz JNA i druge glose i arabeske* [*Dziennik z JNA oraz inne glosy i arabeski*]; *Potonuli svijet. Rasprave o slavonskom i srijemskom srednjovjekovlju* [*Świat, który zatonął. Rozprawy o slawońskim i srijemskim średniowieczu*] (2001); *Slavonija* [*Slawonia*] (2004); *Simurg* (2005); *Vinkovaci u srednjem vijeku — Područje grada Vinkovaca od kasne antike do kraja turske vlasti* [*Vinkovci w średniowieczu – Obszar miasta Vinkovaci od późnej starożytności do końca panowania tureckiego*] (2007).

EDO BUDIŠA (1958–1984) Za życia opublikował zbiór prozy *Lijepa priče* [*Ładne opowiadania*] (1984) i powieść *Klub pušaća lula* [*Klub palaczy fajek*] (1984). W 1999 roku Sandro Gobo zredagował książkę *Ponovo probuđeni čovjek* [*Człowiek przebudzony na nowo*], w której przedrukowano oba wspomniane dzieła oraz prozę wydawaną w czasopismach.

ZORAN FERIĆ (1961) prozaik, publicysta, nauczyciel języka chorwackiego. Zdobywca wielu nagród literackich. Jego książki i pojedyncze opowiadania zostały przetłumaczone na język angielski, niemiecki, słoweński, polski i węgierski. Opublikował zbiory opowiadań: *Mišolovka Walta Disney'a* [*Pułapka na myszy Walta Disney'a*] (1996); *Quattro stagioni* (wybór opowiadań; współautorzy: M. Kiš, R. Mlinarec i B. Pe-

rić, 1998); *Anđeo u ofsajdu* [*Anioł na spalonym*] (2000); powieści *Smrt djevojčice sa žigicama* [*Śmierć dziewczynki z zapalkami*] (2002); *Otpusno pismo* [*Wypis ze szpitala*] (2003); *Djeca Patrasa* [*Dzień Patrasu*] (2005) oraz zbiór tekstów publicystycznych *Otpusno*.

BORIS GREGORIĆ (1961) Opublikował: *Svako je slovo kurva* [*Każda litera jest kurwą*] (współautor: K. Bagić, 1988; nagroda „Goran za mlade pjesnike” [„Goran dla młodych poetów”]), *Teorijska gramatika* [*Gramatyka teoretyczna*] (opowiadania, 1989); *Prvo lice tuge* [*Pierwsza osoba smutku*] (opowiadania, 1990) i powieści *Bestseler* (1990) oraz *Kali juga* [*Kali południa*] (2005). W 2000 roku w USA nakręcił film dokumentalny *Poslijepodne s Chukom Millerom* [*Popołudnie z Chuckiem Millerem*].

STANISLAV HABJAN (1957) prozaik, grafik, designer, performer. Opublikował zbiory opowiadań: *Nemoguća varijanta* [*Nieвозмоivy wariant*] (1884) i *Interkonfidental* (wspólnie z B. Greinerem, 1999).

MILJENKO JERGOVIĆ (1966) prozaik, poeta, dramatopisarz, krytyk, dziennikarz Zdobywca wielu prestiżowych krajowych i zagranicznych nagród literackich. Jego książki są tłumaczone na wiele języków. Zredagował zbiór młodej bośniackiej liryki *Ovdje živi Konan* [*Tutaj żyje Konan*] (1997). Opublikował: *Opservatorija Varšava* [*Observatorium Warszawa*] (wiersze, 1988), *Uči li netko noćas u ovom gradu japanski* [*Czy ktoś w tym mieście uczy się dzisiaj w nocy japońskiego?*] (wiersze, 1990), *Himmel Comando* (wiersze, 1992), *Sarajevski Marlboro* [*Sarajewskie Marlboro*] (opowiadania, 1994), *Karivani* (opowiadania, 1995), *Preko zaleđenog mosta* [*Przez zamarznięty most*] (wiersze, 1996), *Mama Leone* (opowiadania, 1999), *Kažeš anđeo* [*Mówisz anioł*] (dramat, 2000), *Hauzmajstor Szulc* (wiersze, 2001), *Buick Rivera* (powieść, 2002); *Rabija i sedam meleka* [*Rabija i siedem aniołów*] (opowiadania, 2004); *Inšalah, Madona, inšalah* (opowiadania, 2004); *Dvori od oraha* [*Orzechowe dwory*] (powieść, 2003); *Gloria In excelsis* (powieść, 2005); *Ruta Tannenbaum* (powieść, 2006); *Freelander* (powieść, 2008); *Volga, Volga* [*Wołga, Wołga*] (powieść, 2009) oraz książki publicystyczne: *Naci bonton* [*Nazi bon ton*] (1998); *Historijska čitanka I i II* [*Czytanka z historii*] (2000 i 2004); *Žrtve sanjaju veliku ratnu pobjedu* [*Ofiarom śni się wielkie zwycięstwo wojenne*].

CARMEN KLEIN (1962) Opublikowała dwa zbiory opowiadań: *Između zidova i preko njih* [Między ścianami i poprzez nie] (1985) i *Važno je naići na Thomasa* [To ważne, by spotkać Thomasa] (1989).

KREŠIMIR MIĆANOVIĆ (1968) prozaik, poeta, językoznawca. Opublikował: *Dok prelazim asfalt* [Gdy przechodzę asfalt] (wiersze, 1988), *Vrtlar* [Ogrodnik] (opowiadania, 1994); *Treba se kretati* [Należy się ruszać] (opowiadania, 2005) oraz książki z zakresu językoznawstwa: *Hrvatski s naglaskom* [Chorwacki z akcentem] (2006); *Hrvatski pravopis* [Zasady pisowni] współautorzy: L. Badurina, I. Marković (2007).

ROBERT PERIŠIĆ (1969) prozaik, poeta, dziennikarz. Był założycielem i redaktorem naczelnym czasopisma kulturalnego „Godine” („Lata”) i magazynu „Godine nove” („Nowe lata”). Jest krytykiem literackim tygodnika „Globus”. Jego katastroficzna komedia *Kultura na predmješću* [Kultura u przedgrađu] jest wystawiana na deskach zagrzebskiego teatru Gavella od 2000 roku. Opublikował: *Dvorac Amerika* [Zamek Ameryka] (poezja, 1995), *Možes pljunuti onoga tko bude pitao za nas* [Możesz opluć tego, który będzie o nas pytał] (opowiadania, 1999), *Užas i veliki troškovi* [Okropność i duże wydatki] (opowiadania, 2002); *Naš čovjek na terenu* [Nasz człowiek w terenie] (powieść, 2007); autor scenariusza do długometrażowego filmu Dalibora Matanicia pt. *Sto minuta slave* [Sto minut sławy].

EDO POPOVIĆ (1957) dziennikarz i prozaik. Opublikował utwory prozatorskie: *Ponoćni boogie* [Północne boogie] (1987, 2002), *San žutih zmija* [Sen żółtych żmij] (2000), *Kameni pas* [Kamienny pies] (2001), *Koncert za tequila i apaurin* [Koncert na tequilę i relanium] (2002); *Plesačica iz Blue Bara* [Tancerka Blue Baru] (2004); *Tetovirane priče* [Wytatuowane opowiadania] (2006); *Priručnik za hodače* [Poradnik dla chodźarzy] (2009) oraz powieści: *Izlaz Zagreb jug* [Zjazd Zagrzeb południe] (2003); *Dečko, dama, kreten, drot* [Chłopak, dama, kretyn, gliniarz] (2005); *Oči* [Oczy] (2007).

BORIVOJ RADAKOVIĆ (1951) prozaik, dramaturg, eseista. Opublikował powieści *Sjaj epohe* [Blask epoki] (1990) i *Virusi* [Wirusy] (2005) oraz zbiory opowiadań: *Ne, to nisam ja* [Nie, to nie jestem ja] (1993, 1999) i *Porno*

(2001), zbiór tekstów dramatycznych *Plavi grad* [Błękitne miasto] (2002) i książkę publicystyczną *Sredina naprijed* [Środek do przodu] (2003). Radaković jest także tłumaczem współczesnej literatury angielskiej.

DELIMIR REŠICKI (1960) poeta, prozaik, dziennikarz. Opublikował siedem tomów poetyckich: *Gnomi* [Gnomy] (1985), *Tišina* [Cisza] (1985), *Sretne ulice* [Szczęśliwe ulice] (1987), *Die Die My Darling* (1991), *Knjiga o anđelima* [Książka o aniołach] (1997), *Ezekijelova kola* [Samochód Ezechiela] (1999), *Aritmija* [Arytmia] (2004), dwa zbiory tekstów prozatorskich — *Sagrada familia* (1993) i *Ubožnica za utvare* [Przytułek dla widm] (2007) oraz dwa zbiory tekstów krytycznych, recenzji i studiów — *Ogledi o tuzi* [Studia o smutku] (1995) i *Bližnji* [Bliźni] (1998). Nagradzany i tłumaczony na wiele języków, laureat wielu chorwackich i zagranicznych nagród.

ROMAN SIMIĆ (1972) Opublikował: *U trenutku kao u divljini* [W chwili jak w dzicz] (poezja; współautorzy: T. Zajec i V. Grgurić, 1996), *Mjesto na kojem ćemo provesti noć* [Miejsce, w którym spędzimy noc] (proza, 2000); *U što se zaljubljujemo* [W czym się zakochujemy] (2005). Był redaktorem czasopisma „Quorum”.

DAVOR SLAMNIG (1956) prozaik i muzyk. Opublikował zbiory opowiadań, *Čudovište* [Potwór] (1980); *Qwertz i opš* (1983) oraz *Krumpirova rod-bina* [Rodzina ziemniaków] (2005), powieść *Topli zrak* [Ciepłe powietrze] (2002), album *Mira Furlan i Orkestar Davora Slaminga* (1982). Występował w zespole Byldožer. Jest autorem piosenki *Frida*.

ANTE TOMIĆ (1970) prozaik i dziennikarz. Opublikował zbiór opowiadań *Zaboravio sam gdje sam parkirao* [Zapomniałem gdzie zaparkowałem] (1997), powieści: *Što je muškarac bez brkova* [Czym jest mężczyzna bez wąsów] (2000); *Ništa nas ne smije iznenaditi* [Nic nas nie może zaskoczyć] (2003); *Ljubav, struja, voda i telefon* [Miłość, prąd, woda i telefon] (2005) i zbiory felietonów: *Smotra folkloru* [Rewia folkloru] (2001); *Klasa optimist* [Klasa optymisty] (2004); *Dečko koji obećava* [Chłopak, który obiecuje] (2009).

MILKO VALENT (1948) poeta, prozaik, dramaturg, eseista, krytyk, tłumacz. Opublikował: *Carpe diem* (filozofia, esej teoretyczny, 1979),

Leptiri arhetipa [Motyle archetypu] (poezja, 1980), *Zadimljena lopta* [Zadymiona piłka] (poezja, 1981), *Koan* (poezja, 1984), *Gorki deserti* [Gorzkie desery] (proza, 1984), *Ordinacija za kretene* [Przychodnia dla kretynów] (proza, 1986), *Clown* (proza, powieść, 1988), *Erotologike* [Erotologiki] (filozofia, esej teoretyczny, 1988), *Totalni spol* [Totalna pleć] (polemika, eseje, teoria języka, 1989), *Slatki automati* [Słodkie automaty] (poezja, 1990), *Al-Gubbah* (proza, 1992), *Rupa nad rupama* [Dziura nad dziurami] (poezja, 1995), *Plava krv* [Niebieska krew] (poezja, 1997), *Ink In The Eye* (słuchowisko radiowe, 1998), *Vrijeme je za kakao* [Pora na kakao] (proza, 1998), *Bubnjevi i čipke* [Bębny i koronki] (teksty dramatyczne, 2000), *Jazz, afrička vuna* [Jazz, afrykańska wełna] (poezja, 2001), *Neuro-Neuro* (poezja, 2001), *Eurokaz — užareni suncostaj* [Eurokaz — rozżarzony zenit] (eseje, 2002), *Fatalne žene plaču na kamionima* [Kobiety fatalne płaczą na ciężarówkach] (powieść, 2002); *Demonstracije u jezgri* [Demonstracje w centrum] (poezja, 2004); *Nježna palisandrovina* [Delikatny palisander] (proza, 2003); *PlayStation, dušo* [PlayStation, skarbie] (proza, 2005); *Zero* (teksty dramatyczne, 2006).

ŽELJKO ZORICA (1957) designer, grafik, lalkarz, prozaik, autor komiksów. Opublikował: *Fantastični bestijarij Zagreba* [Fantastyczny bestiariusm Zagrzebia] i *Fantastični bestijarij Roskidea* [Fantastyczny bestiariusm Roskide] (duńskie i chorwackie wydanie); *Fantastični bestijarij Hrvatske 2* [Fantastyczny bestiariusm Chorwacji 2] i książkę ilustrowaną *Ugroženi svijet* [Zagrożony świat] (2002).

KREŠIMIR BAGIĆ (1962) poeta, krytyk i wykładowca. Wykłada stylistykę na Zagrzebskim Uniwersytecie. Jego wiersze, eseje i teksty naukowe przetłumaczone zostały między innymi na francuski, niemiecki, angielski, włoski, węgierski, słoweński, polski, czeski, słowacki i litewski. Opublikował: *Svako je slovo kurva* [Każda litera jest kurwą] (wiersze, wspólnie z B. Gregoricem, 1988; nagroda „Goran za mlade pjesnike”), *Četiri dimenzije sumnje* [Cztery wymiary wątplenia] (krytyki, wspólnie z J. Matanović, V. Bogišićem i M. Mićanovićem, 1988), *Između dva snažna dima* [Między dwoma silnymi dymami] (wiersze, 1989), *Krošnja* [Korona drzewa] (wiersze, 1994), *Živi jezici* [Żywe języki] (studium naukowe, 1994), *Bršljan* [Bluszcz] (wiersze, 1996), *Umijeće osporavanja* [Sztuka kwestionowania] (studium naukowe,

1999), *Jezik za svaku udaljenost* [Język na każde oddalenie] (wiersze, 2001) i *Brisani prostor* [Otwarta przestrzeń] (teksty krytycznoliterackie, 2002); *Le palmier se balance* (poezja, 2003); *U polutami predgrađa* [W półmroku przedmieścia] (poezja, 2006). Zredagował dwie antologie współczesnej prozy chorwackiej: *Poštari lakog sna* [Listonosze lekkich snów] (1996) i *Goli grad* [Nagie miasto] (2003); *Rječnik Trećeg programa* [Słownik Trzeciego Programu] (1995) oraz zbiory esejów: *Važno je imati stila* [To ważne, aby mieć styl] (2002) i *Bacite stil kroz vrata, vratit će se kroz prozor* [Wyrzucić styl przez drzwi, wróci przez okno] (2006).

TYTUŁY ORYGINALNE

- KREŠIMIR BAGIĆ, *Minimalistyczny »fin de siècle«* — *Minimalistički »fin de siècle«* (wstęp do polskiego wydania antologii)
- DAVOR SLAMNIG, *Potwór* — *Čudovište* (ze zbioru opowiadań *Čudovište*, 1980)
- DAVOR SLAMNIG, *Botaniczna bajka* — *Botanička bajka* (ze zbioru opowiadań *Čudovište*, 1980)
- DAVOR SLAMNIG, *Salamama* — *Salamama* (ze zbioru opowiadań *QWERTZU i OPŠ*, 1983)
- DAVOR SLAMNIG, *Piaskowi królowie* — *Pješčani kraljevi* (ze zbioru opowiadań *QWERTZU i OPŠ*, 1983)
- MILKO VALENT, *Tanec fluidu* — *Igra fluida* (ze zbioru opowiadań *Gorki deserti*, 1984)
- EDO BUDIŠA, *Piękna opowieść* — *Lijepa priča* — (ze zbioru opowiadań *Lijepe priče*, 1984)
- EDO BUDIŠA, *Diabelski wynalazek Antonia Bravo* — *Pakleni izum Antonia Brava* (ze zbioru opowiadań *Lijepe priče*, 1984)
- EDO BUDIŠA, *Sklep tajemnic* — *Prodavaonica tajni* (ze zbioru opowiadań *Lijepe priče*, 1984)
- STANISLAV HABJAN, *Zdjęcie Johnnny`ego albo miłość thumu* — *Đonijeva slika ili ljubav gomile* (ze zbioru opowiadań *Nemoguća varijanta*, 1984)
- STANISLAV HABJAN, *Czarny mercedes* — *Crni mercedes* (ze zbioru opowiadań *Nemoguća varijanta*, 1984)
- STANISLAV HABJAN, *Kochanki* — *Ljubavnice* (ze zbioru opowiadań *Nemoguća varijanta*, 1984)

- STANISLAV HABJAN, *Niemżliwy wariant — Nemoguća varijanta* (ze zbioru opowiadań *Nemoguća varijanta*, 1984)
- STANISLAV HABJAN, *Listonosze lekkich snów — Poštari lakog sna* (ze zbioru opowiadań *Nemoguća varijanta*, 1984)
- EDO POPOVIĆ, *Człowiek, który zabił własny cień — Čovjek koji je ubio vlastitu sjenu* (ze zbioru opowiadań *Ponoćni boogie*, 1987)
- EDO POPOVIĆ, *Nagie miasto — Goli grad* (ze zbioru opowiadań *Ponoćni boogie*, 1987)
- BORIS GREGORIĆ, *Rosyjska miłość — Ruska ljubav* (ze zbioru opowiadań *Teorijska gramatika*, 1989)
- BORIS GREGORIĆ, *Wieczór na Placu Pigalle — Večer na Pigalleu* (ze zbioru opowiadań *Teorijska gramatika*, 1989)
- BORIS GREGORIĆ, *Gramatyka Westernu — Gramatika Westerna* (ze zbioru opowiadań *Teorijska gramatika*, 1989)
- BORIS GREGORIĆ, *The Birth Of A Nation* — (ze zbioru opowiadań *Teorijska gramatika*, 1989)
- BORIS GREGORIĆ, *Gdzie przepadło dziewiąte opowiadanie — Gdje je nestala deveta priča* (ze zbioru opowiadań *Teorijska gramatika*, 1989)
- BORIS GREGORIĆ, *Staroświeckie wyznanie — Staromodna izjava* (ze zbioru opowiadań *Teorijska gramatika*, 1989)
- BORIS GREGORIĆ, *Snob — Snob* (ze zbioru opowiadań *Teorijska gramatika*, 1989)
- BORIS GREGORIĆ, *Pan James Fox — Gospodin James Fox* (ze zbioru opowiadań *Teorijska gramatika*, 1989)
- BORIS GREGORIĆ, *Tęgie baby — Krupne koke* (ze zbioru opowiadań *Teorijska gramatika*, 1989)
- BORIS GREGORIĆ, *Dwight Stones* — (ze zbioru opowiadań *Teorijska gramatika*, 1989)
- CARMEN KLEIN, *Nagła śmierć Ignaza Harolda — Nasilna smrt Ignaza Harolda* (ze zbioru opowiadań *Između zidova i preko njih*, 1985)
- CARMEN KLEIN, *Metamorfozy — Metamorfoze* (ze zbioru opowiadań *Između zidova i preko njih*, 1985)
- CARMEN KLEIN, *Blues na trzy nogi — Tronogi blues* (ze zbioru opowiadań *Između zidova i preko njih*, 1985)

- DELIMIR REŠICKI, *Bajka* — *Bajka* (ze zbioru opowiadań *Sagrada familia*, 1993)
- KREŠIMIR MIĆANOVIĆ, *Informel* — *Enformel* (ze zbioru opowiadań *Vrtlar*, 1994)
- KREŠIMIR MIĆANOVIĆ, *Strach* — *Strah* (ze zbioru opowiadań *Vrtlar*, 1994)
- ZORAN FERIĆ, *Blues dla kobiety z czerwonymi plamami* — *Blues za gospođu s crvenim mrljama* (ze zbioru opowiadań *Anđeo u ofsajdu*, 2000)
- MILJENKO JERGOVIĆ, *Gong* — *Gong* (ze zbioru opowiadań *Sarajevski Marlboro*, 1994)
- MILJENKO JERGOVIĆ, *Diagnoza* — *Dijagnoza* (ze zbioru opowiadań *Sarajevski Marlboro*, 1994)
- MILJENKO JERGOVIĆ, *Kiedy człowiek się bardzo przestraszy* — *Kad se čovjek jako uplaši* (zbiór opowiadań *Mama Leone*, 1999)
- ROBERT PERIŠIĆ, *Rekonwalescent* — *Rekonvalescent* (ze zbioru opowiadań *Možeš pljunuti onoga tko bude pitao za nas*, 1999)
- BORIVOJ RADAKOVIĆ, *Folwark zwierzęcy* — *Živinsko gospodarstvo* (ze zbioru opowiadań *Ne, to nisam ja*, 1999)
- ROMAN SIMIĆ, *Szpaki* — *Čvorci* (ze zbioru opowiadań *Mjesto na kojem ćemo provesti noć*, 2000)
- ANTE TOMIĆ, *Zuch chłopaki* — *Pioniri maleni* (ze zbioru opowiadań *Zaboravio sam gdje sam parkirao*, 1997)
- ANTE TOMIĆ, *Zapomniałem gdzie zaparkowałem* — *Zaboravio sam gdje sam parkirao* (ze zbioru opowiadań *Zaboravio sam gdje sam parkirao*, 1997)
- STANKO ANDRIĆ, *Arbitralność* — *Arbitrarnost* (ze zbioru opowiadań *Enciklopedija ništavila*, 1995)
- STANKO ANDRIĆ, *Czytanie* — *Čitanje* (ze zbioru opowiadań *Enciklopedija ništavila*, 1995)
- STANKO ANDRIĆ, *Likantropia* — *Likantropija* (ze zbioru opowiadań *Enciklopedija ništavila*, 1995)
- STANKO ANDRIĆ, *Rzeczywistość* — *Stvarnost* (ze zbioru opowiadań *Enciklopedija ništavila*, 1995)
- ŽELJKO ZORICA, *Rzygacze* — *Rigalice* (ze zbioru *Fantastični bestijarij Zagreba*, 1996)

Projekt okładki
Marek Francik

Copyright © 2009 by Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-226-1923-0
(wersja drukowana)
ISBN 978-83-226-2331-2
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice

Wydanie I. Ark. druk. 15,5 Ark. wyd. 10,5
Papier offsetowy kl III, 90 g
Cena 17 zł (+ VAT)

Łamanie i redakcja techniczna: Marek Francik

Druk i oprawa: PPHU TOTEM s.c.
M. Rejnowski, J. Zamiara
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław

NAGIE MIASTO

ISSN 0208-6336